

INFOKOMMUNIKÁCIÓS SZAKEMBEREK A VÉDELMI SZFÉRÁBAN: SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉS

INFO-COMMUNICATION EXPERTS IN THE DEFENCE SECTOR: VOCATIONAL TRAINING PROGRAM

Farkas Tibor¹, Hronyecz Erika²

¹*Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Katonai Üzemeltető Intézet, Híradó Tanszék; Magyarország, 1101 Budapest, Hungária krt. 9-11.; +36-1-432-9000 (29-289), farkas.tibor@uni-nke.hu*

²*Óbudai Egyetem, Biztonságtudományi Doktori Iskola; Magyarország, Budapest, 1081 Budapest, Népszínház utca 8.; +36-1-666-5375, hronyecz.erika@bgk.uni-obuda.hu*

Abstract

Nowadays, the international and national events clearly point out the need for cooperation between different defense organizations in crisis and emergency situations (disaster events, migration issues, and other emergencies) for successful tasks. The fundament of the cooperation is always the command and control activity supported by modern technical equipment that ensures the coordinated implementation of tasks. The key, human element of info-communication support is the preparation and training of the well-trained professionals. In this paper, the authors intend to present the importance of the vocational training.

Keywords: *IT, communication, defence sector, education, vocational training.*

Összefoglalás

Napjainkban mind a nemzetközi, mind pedig a nemzeti események jól alátámasztják, hogy az egyes válsághelyzetekben, veszélyhelyzetekben (katasztrófa események, migrációs kérdések, egyéb vészhelyzeti események) a különböző védelmi szervezetek együttműködése nélkülözhetetlen a sikeres feladat-végrehajtás érdekében. Az együttműködés alapja minden esetben a korszerű technikai eszközökkel támogatott vezetés és irányítási tevékenység, amely biztosítja a feladatok összehangolt végrehajtását. Az infokommunikációs támogatás kulcsfontosságú, humán eleme a megfelelően felkészített szakállomány felkészítése és kiképzése. Jelen közleményben a szerzők a szakirányú továbbképzés kialakításának fontosságát kívánják bemutatni.

Kulcsszavak: *IT, kommunikáció, védelmi szféra, oktatás, szakirányú továbbképzés.*

1. Bevezetés

A nemzeti és nemzetközi válsághelyzetek és katasztrófa-helyzetek folyamatosan bebizonyítják, hogy csak jól összehangolt együttműködéssel és határozott vezetési

tevékenységgel lehet csak és kizárólag sikeresen végrehajtani azok felszámolását és az eredeti állapot visszaállítását.

Ennek érdekében az információk megszerzése, feldolgozása és a vezetés részére történő rendelkezésére bocsátása kiemelten

fontos feladat, amely végrehajtása nehézségek elé állítja az infokommunikációs támogatás tervezésében és végrehajtásában résztvevő szakállományt. [1]; [2]

Ebből is látható, hogy az infokommunikációs szakállomány hangsúlyos szerepet kap a technikai eszközök mellett az eredményes tevékenység végrehajtása során.

Ennek megfelelően a szakállomány képzése valamint továbbképzése nélkülözhetetlen és releváns feladat a jövőbeni stratégiák meghatározása során.

2. A szakirányú továbbképzés kialakításának háttere

A válsághelyzetek elhárítása során számos szervezetet hajtja végre az adott tevékenységet központi irányítás alatt. Ennek érdekében minden szervezet a saját információs rendszerét alkalmazza a tevékenység eredményes támogatása érdekében. Meglátásunk szerint a szélesebb körű együttműködés feltétele, hogy az infokommunikációs szakállomány (továbbiakban: szakállomány) ismerje az együttműködő szervezetek infokommunikációs rendszereit, képességeit. Természetesen ezt csak egy jól megtervezett és megszervezett képzés kialakításával lehet megvalósítani, amely biztosítja a különböző rendvédelmi és egyéb szervezetek szakembereinek felkészítését.

A felkészítés mindezek mellett biztosítaná a szakállomány szervezetek közötti beosztásváltásának megvalósítását, hasonlóan a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (továbbiakban: NKE) különböző karain végzett hivatásos állomány későbbi, esetleges közszolgálati (civil) területre történő elhelyezkedéséhez.

Tehát ez lehetővé teszi, hogy azt is, hogy a huzamosabb ideig a közszférában dolgozó infokommunikációs szakemberek kiáramlása visszaszoruljon, ezzel biztosítva a terület stabilitását.

2.1. Az infokommunikációs fejlesztések nemzeti irányvonala

Magyarország „digitális megszilárdítása” mind kormányzati, mind társadalmi területen kiemelt fontosságú eleme a nemzeti fejlesztéseknek. Ennek érdekében kidolgozásra került a „Nemzeti Infokommunikációs Stratégia 2014-2020” (NIS) dokumentum, amely az infokommunikációs szektor fejlesztésének irányvonalait, lehetőségeit és területeit mutatja be. Jelen közleményünkben nem az általános társadalmi digitális kompetencia előmozdítását vizsgáljuk, hanem a védelmi szervezetek szakállományának továbbképzését. Ettől függetlenül fontosnak tartjuk, hogy a továbbképzés kialakítása az infokommunikációs stratégia irányelveit szem előtt tartsa. A tárgyalt dokumentum az alábbiak szerint fogalmazza meg a célokat: „*Jelen stratégia célja, hogy koherens képet adjon a magyar információs társadalom jelenlegi viszonyairól, és ez alapján a 2014-20-as uniós tervezési ciklussal egybeeső időtávra meghatározza az infokommunikációs területre vonatkozó fejlesztési irányokat, közpolitikai, szabályozási és támogatási teendőket, és számba vegye az ezek megvalósításához szükséges eszközöket/erőforrásokat.*” [3].

A stratégia alapvetően határozza meg mindazon területeket, amelyek jelentősen befolyásolják az elérni kívánt célt. Ennek megfelelően négy alappillért különít el a következők szerint:

- digitális infrastruktúra;
- digitális kompetenciák;
- digitális gazdaság;
- digitális állam.

Ezek együttesen határozzák meg a legfontosabb kritériumokat, folyamatokat és jellemzőket, amellyel a fejlesztési cél elérhetővé válik. Emellett három horizontális pillér is meghatározásra került, mint az:

- e-befogadás;
- K+F+I;

– biztonság.

Jelen közleményben az elemzés során elsősorban a digitális infrastruktúra és a digitális állam bír kiemelt jelentőséggel, valamint a biztonság, mint horizontális tényező. Ezek azok a részterületek, amelyekkel párhuzamot lehet állítani a szakállomány felkészítésével kapcsolatban.

A fejlesztés hatékonysága egy felülvizsgálattal került elemzésre, amelynek eredménye, hogy bár a fejlesztések az EU átlag felett zajlanak, de a NIS-ben meghatározott pillérek alapján megvalósuló szolgáltatások és igénybevételek továbbra is jelentős elmaradást mutatnak. [4]

2.2. A továbbképzés bázisa

Jelenleg a védelmi szféra, a hon- és rendvédelmi szervezetek szakembereinek képzése az NKE különböző karain folyik, amely biztosítja az „egyenruhás” és a civil szakemberek felkészítését BSc, MSc, PhD és egyéb szakmai továbbképzések keretén belül, különböző szakterületeken. Az NKE az oktatás és a képzés területe mellett jelentős feladatot vállal a kutatás területén is, amely a közzsféra egyes területeinek fejlesztését is biztosítja. A legfontosabb kutatási irányvonalakat és kapcsolódási pontokat az NKE két kutatási kollégiuma (Egyetemi Kutatási Tanács Hadtudományi Kollégiuma; Műszaki Tudományok Kollégiuma) egy-egy összefoglaló közleményben határozta meg. [5]; [6] Az infokommunikációs fejlesztések és kutatások mindkét dokumentumban megjelennek, de elsősorban a műszaki területen kerül hangsúlyosabban kiemelésre a terület jellegéből adódóan. Mindez, valamint az egyetem Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Stratégiájában meghatározottak jól alátámasztja azt a kiinduló felvetést, hogy a szükséges továbbképzés elsőszámú bázisa az NKE lehet.

3. A szakirányú továbbképzés és az azt meghatározó szabályzók

A védelmi szféra egyes szervezeteinél dolgozó infokommunikációs szakemberek (különböző szintű vezetők és felelős beosztású személyek) alapvető ismereteit a különböző felsőoktatási intézmények, különböző szintű képzésein sajátítják el. Ezt követően a többéves szakmai tapasztalattal és a különféle továbbképzésekkel bővítik ki ismereteiket, de csak a saját szervezetükön belül.

3.1. A továbbképzés alapvető területeinek meghatározása

Az előzőekben leírtak alapján is látható, hogy szükséges más közszolgálati, védelmi szervezetek infokommunikációs rendszereinek, hálózatainak és technológiáinak (digitális kompetencia és digitális infrastruktúra) elsajátítása szervezési és tervezési elvek alapján. Ennek érdekében meg kell határozni azokat az infrastruktúrákat és rendszer elemeket, amelyek az ismeretek alapját szolgálják. Ezek az alábbi területek lehetnek:

- védelmi műveletek és támogatásuk alapjai;
- infokommunikációs infrastruktúrák;
- infokommunikációs rendszerek szervezése és tervezése;
- a kormányzati célú hálózatok (188/2016. (VII. 13.) Korm. rendelet; a 346/2010. (XII. 28.) Korm. rendelet alapján);
- a rendészeti szervezetek hírközlő hálózatai;
- kormányzati célú elkülönült hírközlő hálózatok (MH KCEHH)
- közigazgatási hálózatok és rendszerek;
- fejlesztési és stratégiai irányok;
- információbiztonság kérdésköre.

3.2. A továbbképzés kialakítását meghatározó dokumentumok

Ennek érdekében minden esetben figyelembe kell venni a különböző szabályzókat,

amelyek közül a teljesség igénye nélkül a legfontosabbak:

- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról;
- 10/2006. (IX. 25.) OKM rendelet a szakirányú továbbképzés szervezésének általános feltételeiről;
- szakirányú továbbképzések képzési és kimeneti követelményeinek tájékoztatója
- NKE TVSZ; SZMSZ
- Szakirányú továbbképzési szak létesítése (képzési és kimeneti követelményeinek nyilvántartásba vétele)
- Szakirányú továbbképzések tájékoztatója; Általános tájékoztató a szakirányú továbbképzések létesítésének és indításának folyamatáról;
- Nyilvántartásba vett képzés adatainak (képzésfelelős, specializáció, szakirány, tudományterület/-ág, meghirdethetőség, képzési és kimeneti követelmények) módosítása, törlése.

4. Következtetések

A kialakítható szakirányú továbbképzések, amelyek az Nftv. szerinti képesítést adnak, nagymértékben hozzájárulnak a szakemberek folyamatos továbbképzéséhez, esetleges átképzéséhez, ezáltal az állami infokommunikációs szektor hatásfokának növeléséhez. Az infokommunikáció területén meglátásunk szerint ez nem áll rendelkezésre teljes mértékben, így ezt a területet is erősíteni kell a *tudás-kompetenciaszint tovább növelése érdekében*. Mindez tovább erősíti az NKE, mint közszolgálati oktatói bázis hozzájárulását a *közszolgáltatások innovációjához*. Az ilyen irányú szaktudás megléte tovább erősíti annak lehetőségét, hogy a közszolgálati infokommunikációs szektor egyes szegmensei könnyebben

együttműködjenek, valamint elősegíti, megkönnyíti a szakemberek esetleges, szükségessé váló „áramlásának” lehetőségét az állami szektoron belül. Ezek alapján szem előtt kell tartani az értékteremtést és produktivitást, amely a szakemberek továbbképzésének megvalósításával, a képességalapú felkészítés megeremtetésével, és a törvényi szabályozásnak eleget téve kerülhet megvalósításra.

Szakirodalmi hivatkozások

- [1] Farkas T., Hronyecz E.: *Basic information needs in disaster situations (capabilities and requirements)*. In: Bitay Enikő (szerk.) A XXI. Fiaatal Műszakiak Tudományos Ülésszaka előadásai, Kolozsvár 2016., 452.
- [2] Farkas T.: *A katasztrófavédelmi és válságkezelési tevékenységek általános elemzése az irányítás és az infokommunikációs támogatás tükrében*, Hadmérnök XI:(3) 2016, 135-148.
- [3] *Nemzeti Infokommunikációs Stratégia 2014-2020*. (Az infokommunikációs szektor fejlesztési stratégiája (2014-2020) v7.0), 2014.02.04., 11.
- [4] *Nemzeti Infokommunikációs Stratégia 2016. évi monitoring jelentése*, 2016, 162. http://www.kormany.hu/download/d/22/21000/NIS_monitoring_v%C3%A9gleges.pdf (letöltve: 2017.12.10.)
- [5] Bleszity J. [et al.]: *Műszaki kutatások és hatékony kormányzás*. Hadmérnök 10. évf. 3. szám (2016. szeptember), 221-242.
- [6] Boda J. [et al.]: *Fókusz és együttműködés. A hadtudomány kutatási feladatai*. Honvédségi Szemle 144. évf. 3. szám (2016/3.), 3-19.

„Az Emberi Erőforrások Minisztériuma ÚNKP-17-4-III-NKE-76 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának támogatásával készült”